

Beogradskie Novine

Br. 233.

BEOGRAD, subota 25. avgusta 1917.

Izaze: dnevno u jutro, ponedeljkom posle podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i o krajovima zapovednutim od c. i kr. kralja po cijeni od . . .	8 helera
U Hrvatsko-Slavoniji, Dalmaciji-Hercegovini i o krajovima zapovednutim od c. i kr. kralja po cijeni od . . .	10 helera
Lvov ovog područja po cijeni od . . .	12 helera
U Hrvatsko-Slavoniji, Dalmaciji-Hercegovini i o krajovima zapovednutim od c. i kr. kralja po cijeni od . . .	25 helera
U ostalim krajovima Austro-ugarske monarhije	30 helera
U inozemstvu . . .	45 helera

Oglas po cijeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanja preplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanja oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br. 245.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Austro-ugarski podnevni izvještaj.

Kb. Beč, 24. avgusta.

Juče u veće navaljavali su Talijani na Krasu i opet bez svakog uspjeha.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 24. avgusta.

Istočno bojište:

Front maršala pl. Mackensa:

Nema osobitih dogadjaja.

Vojna fronta maršala nadvođe Josipa:

Kod Soveje i sjeverno od Sušice navalio je neprijatelj ponovo, ali bez uspjeha.

Kod posljednjih borbi na Susici i ispod Očna stekli su naši ljetaci kod vodja i vojske najveće priznanje zbog uspješnog djelovanja, proum brojem jačeg neprijatelja.

Front maršala princa Leopolda bavarskoga.

Sjeverno od Dnjestra pošla su naprijed jača ruska izvidjačka odjeljena. Inače nema ništa da se javi.

Talijansko bojište:

Jedanaesta bitka na Soči traje dalje. Poslije srazmjerne mirnog prije podneva, razvile su se poslije podne ponovno vrlo žestoki bojevi. Na vlasoravni sve do Sv. Duha preduzimali su Talijani, uvijek pomoću novih pojačanja, teške napade protiv naših položaja južno od Vrha. Nigdje nije su mogli da postignu kakav uspjeh. Naše hrabre čete, među njima 106. pučko-ustaška divizija, koja već nekoliko dana stoji u najžežoj borbi, kao i pješadijski puk broj 41, održali su sve svoje rovove.

Sa osobitom snagom navalila je ponovno treća talijanska vojska između Vipave i mora. Poslije višesatne topničke vatre prešla je u četiri sata poslije podne neprijateljska pješadija u cijelokupni napad u masama. Dok su neprijateljske kolone na sjevernom krilu bile mjestimice uništene već vratom naših baterija, došlo je na drugim mjestima osobito izmedju Kostanjevice i mora do borbe na nož, koja je potrajala više sati. Zahvaljujući junaštvu i izdržljivosti odbili

Uzaludni napadaji Talijana na Soči. Borba traje dalje — veliki i teški neprijateljski gubitci.

su naši kraški branoci pobjedonosno sve napade, snage mnogo jačeg neprijatelja. U bezprimjernoj zajednici postigli su ponosne uspjehe sivo sviju pokrajina obih država monarchije i Bosne. Ako su jučer osobitu slavu požnjeли pješadijski pukovi broj 11, 47, 51, 62 i 63, to će sutra na njihovo mjesto stupiti drugi sa istom požrtvovanosti. Zemljište ispred naših položaja na Krasu pokriveno je bezbrojnim talijanskim lješevima.

Balkansko bojište:

Nema ništa novog.

Načelnik glavnog stožera.

Ispravak.

U izvještaju austro-ugarskog glavnog stožera od 23. ov. spomenute su kod pukova broj 93 i 100 pomutnjom posadna mjesta iz mirnoga doba, mjesto njihovih popunitbenih domovinskih kotačeva. Oba puva dopunjaju se i to puk broj 93 iz Mor. Schönberga, a puk broj 100 iz Teschena.

Papinska nota i Italija.

Diplomske note nijesu redovito produkati rada od nekoliko sati i cijevi znaju, kolikom obazrivošću velike diplome izradjuju svoje note, pa zato ne možemo ni mi znati, da li postoji kakova vremenska veza između jedanaeste bitke na Soči i papinske note. Naravno nije isključena mogućnost, da se u Vatikanu znalo o Cadorninim pripremama za novu ofenzivu, kojoj je cilj da preko Hermade prekrči sebi put ka Trstu. I onako su odnošaji između rimske kurije i Quirinala za vrijeme ovog svjetskog rata postali nešto prijateljski. Savojski kraljevski dom očigledno nastoji, da obzirom na nesreću talijanskog oružja stavil u službu narodne svari veliku moralnu moć papinstva tim više, što se prema očekivanjima, osobito nizje svećenstvo u Italiji odmah od početka rata stavilo u službu otadžbine.

Na drugoj strani u interesu je parnista, da se Italija čini bolje moguće izvuče iz afere, u koju je zapala zavedena od bezdušnih plaćenih politič-

kih pustolova. Velike mase naroda, osobito u južnoj i sjevernoj Italiji, odane su još svom dušom katočizmu jednako kao i francuski seljaci, koji su ostali vjerni katoličkoj crkvi i prkos diplomatskog preloma između Rima i Pariza. Osim toga valja uzeti u obzir staru tradiciju uskih veza između romanizma i papinstva i otuda činjenica, što su pape već nekoliko vijekova Romani, u prvom dijelu Talijan. Nije dašće što papa Benedikt XV. nastoji, da spasi Italiju od jedne katastrofe, iz koje bi mogli jedino da crpe korist slobodno-zidarski elementi, koji su natjerali u rat talijanski narod, da sruše monarhiju i oslabi papinstvo. Treba se sjetiti samo za ono veselje, koje je vladalo u Italiji prve polovine godine rata protiv austro-ugarske monarhije. U ono vrijeme nalazili su se Talijani još u medenim mjesecima svoje nade u sigurnu pobjedu i ako nijesu postigli nikakvih drugih uspjeha, osim što su zaposjeli ono nešto malo zemljišta, koje je Austro-Ugarska iz strategijskih razloga bez borbe bila napustila. Veliku riječ su vodili načelnik rimski, sa starozavjetnim imenom Nathan, englesko-jevrejski mlež Sonnino, Barzilay, D'Annuncio i drugi junaci na jeziku i njihove prijetnje nijesu bile upravljene samo protiv Austro-Ugarske, nego i protiv kralja Victora Emanuela i pape. Ovi su ljudi činom pokazali sasvim otvoreno, da smatraju papu zarobljenikom u Vatikanu, pošto su sprječavali njegove veze i dijamac prepiske sa njegovim poslanicima na strani i stvarajući poprimilo bilo već takove mjeru, da se papa ozbiljno bavio mišljom, da se preseli i u Madrid, gdje je kralj Alfonso bio da mu stavlja na raspoloženje jednu palatu.

Poslije neuspjela talijanskih vojski protiv branjoca na Soči, opameili su se i Talijani, povratila im se svest, što se najbolje manifestiralo u kotoru, gdje je došlo do vrlo bučnih rasprava. Salandra je odstupio, samo da očuva svoje milijune, koje je sigurno spremio u engleskoj banci, a Barzilay, D'Annuncio i drugovi povukli su se sasvim u pozadinu. U ovom opštem nezadovoljstvu ojačala je socijalna demokracija, koja je zbog svog protu-

vjerskog držanja postala nova opasnost za papinstvo. Prema tome imade papinska nota dvojako značenje: unitarnje i izvanjske političke naravi.

Oduševljenje, kojim je u cijeloj Italiji primljena nota pape Benedikta XV., pokazuje prema tome, da je s jedne strane stanovništvo sito rata, a s druge strane, da papa predstavlja još uvijek najviši autoritet, kojega nijesu mogli da unište socijalistička ni slobođeno-zidarska rovanja.

Ni organi ratne stranke kao „Corriere della Sera“ i „Idea Nazionale“ nijesu se do sada usudila, da istupe protiv pape. Naravno ni nijesmo optimisti, niti ne želimo stvarati smjeli zaključke, ipak je bila naša dužnost, da spomenemo i nabrojimo sve ove činjenice, koje su posljedica opštih raspoloženja u Italiji, nastalog zbog papinske note. Ako ne podje za rukom Cadorni postignuti uspjeh, koji bi i sam donekle odgovarali strašnim žrtvama jedanaeste bitke na Soči, nije isključena mogućnost, da će papinska nota biti uzrok dogadjaju u Italiji, koji ni najmanje ne odgovaraju željama pristaša rata u Italiji.

Borbe na Soči.

Tajanski listovi o borbi na Soči.

Naročili brzajav „Beogradskih Novina“

Lugano, 23. avgusta.

Talijanski listovi donose vanredno opšire izvještaje o novoj borbi na Soči. Svi su izvještaji saglašni o vanredno velikim pripremama talijanske vojne uprave.

„Corriere della Sera“ piše: Ova je borba na Soči uvelika kolosalne razmjere i priprema je do u najsjajnije pojedinstvenosti. Teško će zemlja ista s strahovite, one pružaju u svakoj vrsti sve osobine borbe planinskog rata i bitke u dolini, borbe oko rijeke koja protiče u dubokoj provali i bitke između poljana, k ovoj dolazi još more kao pomač ili neprijatelj. S tega je a i zbog strahovite odbrane neprijatelja, kao i ogromnog broja topništva i četa, ovo najveća borba koja se ikada u Evropi vodila.

Talijani traže odluku.

Kb. Lugano, 23. avgusta.

Ratni dopisnici talijanskih listova izjavljuju, da se talijanska ofenziva nalazi tek u svome početku i da joj je svrha, prodor austro-ugarskog fronta i postizanje

odlučujućeg uspjeha. Oni danas označuju Hermadu za glavni cilj i ističu, da je prema Selu bio upravljen najveći napor, gdje nije učestvovala u borbi samo jedna, nego pet brigada, a docnije i dopunske brigade.

6800 topova na frontu Soče.

(Naročili brzajav „Beogradskih Novina“) Karlsruhe, 23. avgusta.

Volni kritičar turinske „Stampa“ piše, da u borbi na Soči grmi preko 6800 topova, među njima 1800 engleskih američkih.

Papinski prijedlog za mir.

Odgovor sporazumnih sila.

(Naročili brzajav „Beogradskih Novina“) Ženeva, 23. avgusta.

O skoro već gotovom odgovoru sporazumnih sila Vatikanu govori se, da će se u njemu izraziti želja o većoj tačnosti mirovnih prijedloga, predpostavljajući, da će ih papa moći dobiti od središnjih vlasti.

Navodni utjecaj Engleske na papinu notu. (Naročili brzajav „Beogradskih Novina“) Frankfurt, 23. avgusta.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Kopenhagena: Veliki, pažnji zaslužuje jedan milanski brzajav „Neue Zürcher Zeitung“-a, lista koji Vatikanu blisko stoji. U tom se brzajavu vidi, da papina nota nije postala bez engleskog utjecaja.

Kardinal Ferrari u Švajcarskoj.

(Naročili brzajav „Beogradskih Novina“) Karlsruhe, 23. avgusta.

„Zürcher Post“ saznaje sa pouzdane strane, da se kardinal Ferrari bavi u Švajcarskoj. Ovo se dovodi u vezu s papinom mirovnim notom.

Holandska zadovoljina držanjem monarhije. (Naročili brzajav „Beogradskih Novina“) Amsterdam, 23. avgusta.

Izvještaj „Fremdenblatta“, da je papinska nota u Beču simpatički primljena, donose listovi sa zadovoljstvom. „Nieuwe Courant“ nalazi, da je važno i današnje držanje sporazumnih sila, suprotno načinu, kojim su prihvatanje ranjeno mirovne poslanice i vidi u tome mnogo više, nego li običnu učitost. Ne treba se zbog toga zanosići velikim nadama, ali je to ipak napredak u pravcu mira.

Maupassantove jačine. Nema sumnje, da je „Nečista krv“ Bore Stankovića chef d'œuvre srpske književnosti.

Sa ovo nekoliko imena gore navedenih mi nismo nikako iscrpli listu onih, koji su u Beogradu pisali književnim stilom od vrijednosti. Moramo odmah naglasiti, da u nas književni časopisi nisu bili jedini forum za ljude od pera; i u dnevnim političkim listovima često se isto tako i s ambicijom književno pisalo. Čak je tu bilo kadšto boljih kritika i interesantnih literarnih bagatella, no u čisto književnim časopisima. Masa vrlo duhovitih parodija, oštreljih satira, različitih književnih monografija od značenja, a naročito veliki broj dobrih pozorišnih kritika i eseja pojavljivao se u dnevnim listovima, često sasvim anonimno, i bez ikakvog pseudonima. Dok su se u književnim časopisima katkad mogli čitati pretenciozni i neštamni spisi onih, „koji mnogo obećavaju“, dotele se u političkim listovima, u zabačenim stupcima treće strane ili drugog feljtona, po nekad, nalažilo pravih bisera od potpuno nepoznatih autora, po najviše od amateura političara i književnika, kojih u Beogradu ima mnogo, ali koji nemaju ambicije, da ih javnost zna. Pa i oni čisto polemički i politički članci, pisani su stilom duhovitim i vrlo književnim. A to je sasvim razumljivo. Među profesionalnim žurnalistima bilo je ljudi jake književne kulture i visoke inteligencije, kao što su, na primjer, Pavle Marinković i Svetolik Jakšić, čija cijela prošlost i čije ambicije izlaze iz uobičajenog novinar-

kiču kao da ne dostaje izvjesno bogatstvo u nijansama duševnih izražaja i ona plemenita naivnost, koja je donekle svojstvena svakom pravom pjesniku. Otuda Rakićeve pjesme, gotovo geometrijski pravilne, čini se kao da su u napred sračunate na izvjetan efekat. — Pored ova dva ljetnika, koji su suradjivali isključivo na Književnom Glasniku, mora se naročito istaći Sima Pandurović, najmladi medju priznatim srpskim pjesnicima, čija se obilata saradnja prostrala ne samo na „Književnom Glasniku“ i „Delenu“, već i na mnoge književne časopise van Beograda. Pandurovićev poeziju, ne uvijek bez prijekorne forme, karakterizira duboki pesimizam, pun mistike i simbola. Pandurović je s uspjehom prevodio u stihovima i drame francuskih klasičika („Cina“, „Atalija“). — Iz velikog broja onih koji su pisali stihove, valja izdvojiti naročito dvojicu, dva čisto beogradskih tipa: Vojsilava Ilića Mladog, pjesnika zdravljem emocija i bujnog poleta, koji je sačuvao dobru tradiciju starih srpskih pjesnika, i Vladislava Petkovića, Disa, u ozbiljnijoj pozli simpatičnog kabotena, koji je poznat po raznim listovima, po najviše u starom beogradskom časopisu, Delu. Ovaj je list prije nekoliko decenija bio centar beogradskih književnika i političkih pisaca, naročito onih, koji su pripadali radikalnoj grupi, ali je posljednih godina izgubio

Engleska štampa o govoru državnog kancelara.

Niko ne želi da uništi Njemačku.
Kb. London, 24. avgusta.

O govoru njemačkog državnog kancelara piše „Daily News“: Važni dio govora nije bio posvećen papinoj noti, nego uzrocima, koji ne dozvajaju Njemačkoj, da misli o miru. On je rekao, neprijatelji Njemačke su riješili, da je uništeš toga je za Njemačku moguće samo jedno držanje, naime odlučna samoodbrana. Ovakvo držanje državnog kancelara je od značaja. Ponavljamo naglašavanje defenzivnog karaktera rata je dokaz o tome, da su zahtjevi aneksionista izazvali naročitu razmišljanja u Zajednjev, da se trajno posjedne belgijska obala, ne slaze se s pokličem na njemački narod, da se prikupi radi odbrane zagroženih granica. U tom pogledu nam govor pruža mogućnost zanimljivom razgledanju mišljenja, koja u višim njemačkim krugovima postoje o sadanju vojničkom položaju. Upravni državnici Engleske i saveznih zemalja su nekoliko puta izjavljivali, da ne postoji ni smjer ni želja, da se Njemačka uništi. Osim prijedloga, da se Elsaš-Lotaringija vrati Francuskoj, niko nije zahtjevao, da se Njemačka u Evropi smanji ma i za jedan pedalj. Sto se tiče njemačkih kolonija njihova je budućnost otvoreno pitanje. Jedino u čemu se svi slažu, to je, da njihova uprava, bila one ma kome povjerene, mora poslužiti blagostanjem naroda, koji u njima žive.

Pokret za mir.

Pokret za mir u Engleskoj.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Bern, 24. avgusta.

U sprovodnom pismu, kojim je juče predstavnik Lloyd George podnesak sa četvrt milijuna potpisanih lica, veli se, da su ruska revolucija, ulaz Amerike u rat i mirovna odluka Reichstaga stvorili nov međunarodni položaj. Glavni je cilj rata, da se pojača demokratski uticaj u svijetu. Ima uzroka za pretpostavku, da se može izbjegi nedogledno protezanje rata i zaključiti mir, koji će osigurati gornji cilj i isključiti svake napadačke proučaje Njemačke. Jedini je put, da se utvrdi, da li je takav sporazum moguć, neodložno optičjanje pregovora za mir. Među potpisnicima se nalaze šest članova donjeg doma, književnici Zangwill, Breitford i Zarpenta, mnogobrojni profesori, sveštenici i mnogi članovi plemstva.

Odlaganje odgovora sporazumih sila.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 24. avgusta.

Iz dobro obaveštenih krugova sazna „Secolo“, da se odgovor sporazumih sila na papinu notu neće predati prije nekoliko nedjelja. Pošto svena stolica nema diplomatske veze sa Italijom, Francuskom i Sjedinjenim Državama, to će Engleska primiti na sebe dužnost da notu predala, ako bi svaka država odgovorila zasebnom notom. Medutim se misli, da će sve države odgovoriti zajedničkom notom.

skog okvira i pokazuju ljudi, koji nisu težili da pišu jedino za prolažno interesovanje o dnevnim dogadjajima. Oni su najviše i unijeli u beogradsku žurnalistiku onaj sarkastično-ciničan ton (od koga je nešto rekao). Mateo prenio u Zagreb), bogat drastičnim stilističkim obrtinama, pun snage i neke golicave duhovitosti, koji kao da je stvoren za inteligentniju beogradsku publiku, navednutu odveć da živi po kafanama i na ulici. A ta publika nije marila mnogo za anemiku mirnoću onih, koji su mislili, da se politički ili naučni spisi mogu pisati bez obzira na književnu formu; otuda je sasvim razumljivo, što je ona zavoljela i Slobodana Jovanovića, profesora javnog prava na beogradskoj univerzitetu, koji je imao samo posredne veze sa literaturom. Ali u ovom slučaju publika je bila potpuno u pravu. Jer „Politike i pravne rasprave“ S. Jovanovića stvorile su pisanu, s pravom, reputaciju našeg najboljeg stiliste; i ti eseji, odista mogu bogatstvom jezika i lepotom stila služiti svakom beogradskom književniku kao primjer.

Na kraju moramo učiniti još jednu konstataciju. Tko bi želio da pozna beogradске pisce jedino s pomoći katalog udžbenika kao putovodje, koji šablonski citira imena onih, što su već stekli po nekoj profesorskoj shemi pravo gradjanstva u književnosti, taj neće dobiti jasan pojam o onome, što je od vrijednosti i značenja u našem kulturnom i društvenom životu. Njemu će se na prostu činiti, da mnogim beogradskim književnicima nedostaje forma i da oni imaju često više talenata no spremne. To sve može biti tačno, ali to ipak nije ono, što je i naj karakterističnije. Tko je posljednjih

za sve ostalo: uređenje, rad, članove. Toga radi je preduzeto mnogo podesnih mera pa su šta više osnivači članom 14. društvenoga poslovnika za onoga ko društvenu tajnu prokaže propisali ne manje nego smrtnu kaznu, ne praveći razliku, da li je otkriće učinjeno srpskim ili kakvim bilo drugim vlasnikom: „Članovi organizacije dužni su čuvati u najvećoj tajnosti kako svoju grupu tako i samu organizaciju. Tajne organizacije ne smeju se ni po cenu najvećih muča izdavati jer se izdajstvo kazni smrću.“

9. maja 1911. godine potpisali su u Beogradu jedan neobičan pravilnik sedamica — pet oficira: generalstabilni major Dragutin Dimitrijević, pok. Ilija Radić i vojević pešadijski major, konjički kapetan Velimir Vemić, pok. Vojislav Tankosić i Čedomir Popović pešadijski kapetani, i dva civilna gradjanina: Bogdan Radenković i činovnik ministarstva spoljnih poslova i pok. Ljuba Jovanović, novinar. Tim potpisom oni su osnovali tajno društvo revolucionarnoga i terorističkoga karaktera pod imenom: „Ujedinjenje ili smrć“, koje je posle prozvan „Crna Ruka“. Svoje društvo dali su osnivači maskni, kao tobožnji cilj, aktivan, energičan nacionalni rad.

Na takim tajnim nacionačkim poslovima radilo se i dotle u Srbiji. Istina nije bilo za to čitavih država. Što je bilo patriotskih udruženja „Društvo Svetoga Save“, „Narodna Odbrana“, „Društvo za pomoć Srbima iz Stare Srbije i Mačedonije“ i druga) sva su bila javna; ali je bilo u razna vremena odbora — pa i pododbora gde je trebalo radi posla (u Užicu, Vranju) — koji su bili tajni i tajno radili na spremanju ili stvaranju oslobođenja radnog. Pa ipak beše razlike između same tajnosti ranijih odbora i tajnosti novoga društva. Stari su odbori bili tajna za ostali svet, naročito za inostanovo, ali ne za česte Srbe, najmanje za srpske državne vlasti; upravo odbori su i osnivani, i postojali su, i radili su sa znanjem i odobrenjem predstavnika državnih. „Ujedinjenje ili smrć“ bilo je ostanova koja ne samo nije prijavljena vlasti, nego se od nje krila najbržljivije.

To je po svemu ne samo bila sumnjava pojava, puna raznih pogibli koje u budućnosti mogu iskočiti za državne interese, nego još pojava nedopuštena i kažnjava. Ustav kraljevine Srbije (član 25) i zakon o zborovima i udruženjima dopušta i obezbeđuju najširi slobodu udruživanja srpskim gradjanima, ali se traži od njih kao bitna i prethodna pogodba, pa da se tim pravom mogu u opšte koristiti — javnost. Svakodruštvo dužno je pre svega objaviti statute i imena članova svoje uprave (čl. 37 zakona). Zato krivični zakonik zabranjuje izrično tajna društva; a one koji se o tu zahtaru ogreže kažnjiva je § 102: „Učasnici društva, koje bi svoje suštstvovanje, svoju celj ili svoje ustrojenje od postojećeg u zemlji pravitevila kritio, ili koje bi za celj i zadatak imalo da se kazni zatvorom do dve godine, i kolovodje zatvorom od šest meseci do tri godine“. U istom smislu govor i zakon o zborovima i udruženjima (čl. 35, 37). Svakako povodom suprotnosti između ove odredbe i svog osnovnog karaktera, društvo je predviđalo apsolutnu tajnost kako za samo svoje postojanje tako i

godina malo bolje poznao Beograd, s njegovim ogromnim materijalnim bogatstvom, u kome je život na svakoj tački intenzivno pulsirao, taj je mogao odmah zaključiti, da u ovoj interesantnoj nesredjenosti i kaosu prepiranja ima tako mnogo snage i života, a da će ovaj grad, još potpuno neregulisan i neuredjen, u kome se nalazi pored jedne svjetle ulice s najmodernejom drvenom kalarmom druga, džombasta i mračna, pored kakve veleljepne palate u stilu, oniska palanačka kućica, da će on imati sjajne budućnosti, nu da nu za sada još uvijek priroda daje najviše ljepote. Ali tko bude dalje ulazio u studiju našega života, taj će vidjeti, da je priroda bila isto tako milostiva svojim darovima i prema beogradskim pjesnicima i književnicima, da se u njihovim djelima očrtava sva ona materijalna raznolikost rodnog im mesta, i da beogradska književnost, a s njome i srpska kultura, kojoj se ljudi već očertavaju markantno-individualnim karakterom, u opće imaju veliku budućnost. I odista da nije došlo do ovoga rata, kulturni život Beograda bi se već sada nalazio u svome punom evjenjanju i kristaliziranju.

Kratka povijest kuće Rothschilda. Kako su se Rothschildi domogli bogatstva.

Ime „Rothschild“ stupilo je opet u prečelje aktualnosti. U posljedne vrijeme desila se dva slučaja, koja su svratila pažnju svijeta na porodicu Rothschild: prvo izjava engleskih Rothschilda, da pristaju uz Zioniste; a drugo smrт Leopolda de Rothschilda.

List „Fronte Interno“ izjavljuje, da je u položaju da može saopštiti, da su sporazumne sile već izmjenile svoja mišljenja o papinoj noti i da će se odgovoriti zajedničkom notom, čiji je sastav povjeren Soninu.

Tajne „Crne ruke“.

Povodom otkrića srpske zavjere na solunskom frontu Sarajlove vojske donosi solunski list „Velika Srbija“ pod naslovom: „Tajna prevara i organizacija“ ova otkrića venja o revolucionarnoj tajnoj organizaciji „Ujedinjenje ili smrć“, kasnije nazvana „Crna Ruka“.

9. maja 1911. godine potpisali su u Beogradu jedan neobičan pravilnik sedamica — pet oficira: generalstabilni major Dragutin Dimitrijević, pok. Ilija Radić i vojević pešadijski major, konjički kapetan Velimir Vemić, pok. Vojislav Tankosić i Čedomir Popović pešadijski kapetani, i dva civilna gradjanina: Bogdan Radenković i činovnik ministarstva spoljnih poslova i pok. Ljuba Jovanović, novinar. Tim potpisom oni su osnovali tajno društvo revolucionarnoga i terorističkoga karaktera pod imenom: „Ujedinjenje ili smrć“, koje je posle prozvan „Crna Ruka“. Svoje društvo dali su osnivači maskni, kao tobožnji cilj, aktivan, energičan nacionalni rad.

Na takim tajnim nacionačkim poslovima radilo se i dotle u Srbiji. Istina nije bilo za to čitavih država. Što je bilo patriotskih udruženja „Društvo Svetoga Save“, „Narodna Odbrana“, „Društvo za pomoć Srbima iz Stare Srbije i Mačedonije“ i druga) sva su bila javna; ali je bilo u razna vremena odbora — pa i pododbora gde je trebalo radi posla (u Užicu, Vranju) — koji su bili tajni i tajno radili na spremanju ili stvaranju oslobođenja radnog. Pa ipak beše razlike između same tajnosti ranijih odbora i tajnosti novoga društva. Stari su odbori bili tajna za ostali svet, naročito za inostanovo, ali ne za česte Srbe, najmanje za srpske državne vlasti; upravo odbori su i osnivani, i postojali su, i radili su sa znanjem i odobrenjem predstavnika državnih. „Ujedinjenje ili smrć“ bilo je ostanova koja ne samo nije prijavljena vlasti, nego se od nje krila najbržljivije.

To je po svemu ne samo bila sumnjava pojava, puna raznih pogibli koje u budućnosti mogu iskočiti za državne interese, nego još pojava nedopuštena i kažnjava. Ustav kraljevine Srbije (član 25) i zakon o zborovima i udruženjima dopušta i obezbeđuju najširi slobodu udruživanja srpskim gradjanima, ali se traži od njih kao bitna i prethodna pogodba, pa da se tim pravom mogu u opšte koristiti — javnost. Svakodruštvo dužno je pre svega objaviti statute i imena članova svoje uprave (čl. 37 zakona). Zato krivični zakonik zabranjuje izrično tajna društva; a one koji se o tu zahtaru ogreže kažnjiva je § 102: „Učasnici društva, koje bi svoje suštstvovanje, svoju celj ili svoje ustrojenje od postojećeg u zemlji pravitevila kritio, ili koje bi za celj i zadatak imalo da se kazni zatvorom do dve godine, i kolovodje zatvorom od šest meseci do tri godine“. U istom smislu govor i zakon o zborovima i udruženjima (čl. 35, 37). Svakako povodom suprotnosti između ove odredbe i svog osnovnog karaktera, društvo je predviđalo apsolutnu tajnost kako za samo svoje postojanje tako i

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina nepovredna, ma kakve prirode bila“ (čl. 16), evo se nadjoše ljudi koji mu to pravo i jemstvo odjednom porekoše. Ali oni ne gledaju drukčije ni sam život čovekov. Član 33. njihova „ustava“ veli: „Pri izricanju smrtnе kazne tvrdjava Hotin biće svakako izgubljena. Hotin po sebi nema nikakvog strategijskog značaja, ali je zbog svoje plodne okoline blagodaran operacioni cilj neprijatelja Rusije.“

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina nepovredna, ma kakve prirode bila“ (čl. 16), evo se nadjoše ljudi koji mu to pravo i jemstvo odjednom porekoše. Ali oni ne gledaju drukčije ni sam život čovekov. Član 33. njihova „ustava“ veli: „Pri izricanju smrtnе kazne tvrdjava Hotin biće svakako izgubljena. Hotin po sebi nema nikakvog strategijskog značaja, ali je zbog svoje plodne okoline blagodaran operacioni cilj neprijatelja Rusije.“

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina nepovredna, ma kakve prirode bila“ (čl. 16), evo se nadjoše ljudi koji mu to pravo i jemstvo odjednom porekoše. Ali oni ne gledaju drukčije ni sam život čovekov. Član 33. njihova „ustava“ veli: „Pri izricanju smrtnе kazne tvrdjava Hotin biće svakako izgubljena. Hotin po sebi nema nikakvog strategijskog značaja, ali je zbog svoje plodne okoline blagodaran operacioni cilj neprijatelja Rusije.“

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina nepovredna, ma kakve prirode bila“ (čl. 16), evo se nadjoše ljudi koji mu to pravo i jemstvo odjednom porekoše. Ali oni ne gledaju drukčije ni sam život čovekov. Član 33. njihova „ustava“ veli: „Pri izricanju smrtnе kazne tvrdjava Hotin biće svakako izgubljena. Hotin po sebi nema nikakvog strategijskog značaja, ali je zbog svoje plodne okoline blagodaran operacioni cilj neprijatelja Rusije.“

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina nepovredna, ma kakve prirode bila“ (čl. 16), evo se nadjoše ljudi koji mu to pravo i jemstvo odjednom porekoše. Ali oni ne gledaju drukčije ni sam život čovekov. Član 33. njihova „ustava“ veli: „Pri izricanju smrtnе kazne tvrdjava Hotin biće svakako izgubljena. Hotin po sebi nema nikakvog strategijskog značaja, ali je zbog svoje plodne okoline blagodaran operacioni cilj neprijatelja Rusije.“

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina nepovredna, ma kakve prirode bila“ (čl. 16), evo se nadjoše ljudi koji mu to pravo i jemstvo odjednom porekoše. Ali oni ne gledaju drukčije ni sam život čovekov. Član 33. njihova „ustava“ veli: „Pri izricanju smrtnе kazne tvrdjava Hotin biće svakako izgubljena. Hotin po sebi nema nikakvog strategijskog značaja, ali je zbog svoje plodne okoline blagodaran operacioni cilj neprijatelja Rusije.“

A kako je društvo imalo raditi, kada sredstva upotrebljavati kazale su odredbe člana 32, pravilnika: „Organizacija prema potrebi može novac nabavljati i pružiti putem“. Odobravlje za ovakve postupke daje Vrhovna centralna uprava u zemlji, ili pokrajinske uprave u svojim pokrajinaima“. Zaludu je dakle ustav proglašio da je srpskom gradjaninu „svojina

prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 sati posle podne. Iz Zemuna za Beograd: 5:30, 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 prije podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30, 8:30 i 9:30 posle podne. — Iz Zemuna za Pancsove: u 1 sat posle podne i u 8 sati u veče. — Iz Pancsove za Zemun: U 6 sati izjutra i u 4 sata posle podne. — Lada, koja vozil između Zemuna i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu — Brodarski sa braćom S a b a c e — S m e d r e v o. Polazak iz Sapca za Beograd četvrtkom i nedjeljom u 8 i 9 sati posle podne. Dolazak u Beograd u 12 i 13 sati posle podne. Ponedjeljak, kom odmor broda u Smederevu.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima.

Pošeta bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata posle podne. U bolnici „Brčan“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata posle podne. — U C i k gradjanskoj bolnici: uutorak, četvrtak i nedjelja od 1—3 sata posle podne.

Riječno kupatilo na Savi, otvreno od 6 sati izjutra do 7 sati uveče.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 25. avgusta 1744. god. rodio se u Mohrungenu njemački književnik Gottfried v. Herder. — 25. avgusta 1758. god. bila se kod Zornorfa blizu Frankfurta na Odri između Rusa i pruskog kralja Friederika Velikog jedna od najkrvavijih bitaka sedmogodišnjeg rata. Rusi su u toku 1758. god. pod svojim generalom Fermorom zauzeli cijelu istočnu Prusku i opočeli opsadu Küstrinske tvrđave. Friedrich na to dođe iz Sleske sa 14.000 ljudi, udruži se sa vojskom svoga generala pl. Dohna, koji je raspolagao sa 32.000 ljudi, predje kod sela Güstebiese preko Odre i podje na susret Rusima. Na to general Fermor prekide opsadu Küstrina i sa 50.000 ljudi zauze pložaje kod sela Quartschena, gdje je očekivao Pruse. No Friedrich 21. zaobidje ovo položaj i u zoru 25. avgusta posjedne položaje kod Zornorfa, koje je dalo im bitci, koja se sada razvija. Fermor tim Friedrichovim pokretom bude prinudjen da promjeni front, ali mu je ipak pošlo za rukom da potisne Pruse. Na to se pruski general Seydlitz sa cijelom konjicom (oko 2 divizije) bací na Rusi i vrati ih. Oko 2 sata po podne Friedrich kreće svoje dote odmorno desno krilo na rusko lijevo krilo, no bude od Rusa odvoden. Opet general Seydlitz sa čiščadrom izvrši konjički napad, koji je pokoleba Ruse. Rusi poslije užasne borbe prsa u prsa odstupiše, ali se zaučiše na prihvatnim položajima kod Galgengrunda, na kojima su odbili pružajući napade. Uslijed takvog snađa stvari obje su strane sebi pripisale pobjedu. Friedrich je slavio svoga hrabrog generala Seydlitza, a ruski general Fermor za ovu bitku dobi od svoga imperatora grofovsku titulu. Gubici su bili strašni, jer se borba vodila najvećim ogroženjem: Prusi su imali oko 11.000, a Rusi oko 18.000 mrtvih i ranjenih. — 25. avgusta 1882. god. umro je u Dubrovniku srpski književnik, kao vrijedan skupljac narodnih umotvorina i pomač Vuka St. Karadića — Vuk Vrčević. Vrčević je rođen 12. marta 1811. god. u Risnu u Boci Kotorskoj od oca Stevana i majke Tode. Skole nije nikako pohodio. U mladosti ga je učio otac, koji je bio učitelj i opštinski činovnik sa skromnim znanjem, koje je u ono vrijeme bilo dovoljno za te dužnosti. U dočnjem toku svoga života Vrčević se kao neumoran samouk toliko obrazovao u svakom pogledu (način je npr. nekolike strane jezika), da je mogao zauzeti ugledna mjesto u državnoj službi. 1883. godine objavio je svoje prve pjesme u „Slaveno-srpskom magazinu“, koji je tada izlazio u Zadru. Još prije toga bio je stupio u prepisku sa

M. Rothschild and Sons stavili na raspolaganje kreditu 4 milijuna funti šterlinga i da su prema tome njegove akcije sueskog kanala prešle u ruke engleske vlade. Ta je vijest učinila u Parizu isti efekat kao da je prasnila bomba...

Svake je godine, tokom 20 godina, engleska vlada pobirala 200.000 funti šterlinga, prihoda od akcija sueskog kanala. Ona su joj 4 milijuna, što joj je Rothschild pozajmio, obilno se isplatiila. Kurs je kupljenih akcija stigao najzad na 28 milijuna funti. Dakako, i ovdje je svjetski rat pobrkao račune. Jer, otako je rat buknuo, sve to niže pada u i prihodi društva sueskog kanala, i njegove dividende i tečaj njegovih akcija.

MALE PODLISTAR.

Dozvola i zabrana brakova.

Da se dodje do boljeg soja ljudi i izbjegne tjelesno i umno kržljivo potomstvo, predlaže dr. Frumpp iz Müncchena strogu državnu kontrolu pri sklapanju brakova, a da bi ta kontrola bila što potpunija, on traži, da se već u osnovnim školama vode tječnički pregledi i bilješke o zdravstvenom stanju djece i o njihovoj budućoj sposobnosti za brak. Ti pregledi i te bilješke imale bi se voditi sve do stupanja u brak. One, koji nijesu sposobni za rđanje zdrave djece, valjalo bi odvratiti od braka, pa u izvjesnim slučajevima im i zabranjivati, a dužnost dočnog činovnika za sklapanje brakova bio bi i taj, da mladež obavještava, da prilikom izbora bračnog druga imaju u vidu prije svega tjelesne i umne sposobnosti dotične osobe.

svojim slavnim imenjakom Vukom Karađićem, koji ga je upućivao u skupljanju narodnih umotvorina. Već vladika-pjesnik Petar II Petrović bio je ponudio mladom Vrčeviću sekretarsko mjesto, ali mu tada otac ne dozvolio da se primi. No docnije je Vrčević ipak stupio za sekretara kod Petrovog nasljednika, kneza Danila. U Crnoj Gori je živio nastavio rad na skupljanju narodnih umotvorina i proučavanju narodnih običaja. Docnije pređe u austrijsku državnu službu i 1861. god. dođe za konsula u tada još turškom Trebinju. U Hercegovini, „pravom rasadniku narodnijih pjesama“ kako veli u jednom pismu, udvostručio je svoj skupljački rad. Poslije smrti Vuka Karađića bio mu je njegov imenjak Vrčević dostojan nasljednik u književnom poslu. Pošto dobi penziju, Vrčević se nastani u Dubrovniku, gdje je umro u današnji dan 1882. god. Osim velikog broja umotvorina, što ga je stavio na raspoloženju Vuku Karađiću, Vrčević je i sam izdao zamašnu zbirku narodnih pjesama, pripovjedaka, poslovica, zagonečaka, pitalica, napjalicu, narodnih igara itd. Osim toga izdao je radove za poučavanje narodnih sujevjećica, monografije o svetkovanjima narodnih praznika, kao i najzad istoriju vladavine kneza Danila. — 25. avgusta 1900. g. umro je u Weimaru filozof Friedrich Nietzsche (pisac djela „Tako je govorio Zarustra“, „Odonud dobra i zla“ itd.).

Crkva Svetog Save za beogradsku rimu.

Crkva Svetog Save posla je stručnjaku odjelenju opštine grada Beograda svetu od 53.—krune, koju je svotu dobila na tas prilikom bogosluženja, a kao svoj prilog za pomaganje beogradske sirotinje.

Traže se radi prijema novčanih uputnica.

Radi prijema novčanih uputnica, potrebno je da se jave gospodin Mihajlu Gjorgjeviću, profesoru sa stanom u Bregovitoj (Lominjoj) ulici broj 14:

1. Pavle Aršinov, profesor u penziji;
2. Dimitrije Premović, profesor;
3. Petar Ž. Ilić, profesor skopljanske gimnazije;
4. Živojin Todorović, suplen;
5. Dragoljub P. Todorović, suplen.

Prilikom prijema novca, potrebno je imati uza se redarstvenu legitimaciju.

U slučaju, da se ne nalaze u Beogradu, potrebno je da pošalju svoje tačne adrese, na koje bi im se novac mogao poslati. U isto vrijeme moli se svaki ko bi ma šta znao o gore imenovanom generalu Seydlitzu, a ruski general Fermor za ovu bitku dobi od svoga imperatora grofovsku titulu. Gubici su bili strašni, jer se borba vodila najvećim ogroženjem: Prusi su imali oko 11.000, a Rusi oko 18.000 mrtvih i ranjenih. — 25. avgusta 1882. god. umro je u Dubrovniku srpski književnik, kao vrijedan skupljac narodnih umotvorina i pomač Vuka St. Karađića — Vuk Vrčević. Vrčević je rođen 12. marta 1811. god. u Risnu u Boci Kotorskoj od oca Stevana i majke Tode. Skole nije nikako pohodio. U mladosti ga je učio otac, koji je bio učitelj i opštinski činovnik sa skromnim znanjem, koje je u ono vrijeme bilo dovoljno za te dužnosti. U dočnjem toku svoga života Vrčević se kao neumoran samouk toliko obrazovao u svakom pogledu (način je npr. nekolike strane jezika), da je mogao zauzeti ugledna mjesto u državnoj službi. 1883. godine objavio je svoje prve pjesme u „Slaveno-srpskom magazinu“, koji je tada izlazio u Zadru. Još prije toga bio je stupio u prepisku sa

U opštini sibničkoj (sr. sopotki, okr. beogradski) učinjen je manjup-konj. Vlasnik će se izdati ovaj konj, koji se nalazi kod sreske kojandje Beograd-okolina, ako se dovoljno legitimise, napose ako podnese stočni pasoš.

Temperatura u Beogradu 24. avgusta.

Najviša u hladu 36.2 (prema prosjeku danu + 1.6), na suncu 61.5 (—) st. Cel.

Zgodne objave.

OBJAVA.

Niže imenovani metalni predmeti, sastojeći se svim ili većim dijelom iz bakra ili bakrenih legura (kao mesing, tombak, bronza, crveni liv, novo srebro, nikl, tijo, alpaka, argentin, kinestko srebro, alfenid, pakfon i t. d.) uzimaju se za ratne svrhe, i to:

1. Sve vrste ručica, šipaka, cijevi, tableta, prstenova i drugih sredstava za pričvršćivanje ili vješanje zavjesa, ubrusa, čimova, za ukrašavanje ili praktičnu upotrebu.
2. Plehovi za uglove, ivice, cokle i druge potrebe, ukraši i obloge naročito na pećima.

3. Sve table za firme, embleme, grbove, imena, reklame i orientiranje (na primjer po raznim spratovima) slova teža preko 3 cm. visokih, numere za ključeve i druge potrebe (na primjer za označavanje stanova i vrata) preko 10 gr. težine.

4. Ukrasi i predmeti za učvršćivanje, kao što su kružnici, dugmeta, lanci, prečage, okvir i sl.

5. Ograde, štiti i drugi ukrasi, u koliko nijesu na spomenicima (staklana, pomenplaćama, nadgrobni spomenici), dalje oni na namještaju, na predmetima za osvjetljenje i na malim predmetima za upotrebu učvršćeni.

6. Kutije ispred peći.

7. Mala zvonca ispod 25 cm. u prošku (za ona preko 25 cm. važi narednje odj. 5, br. 15.376 od 1917.), praporci i gongovi.

8. Obični pušački predmeti i pisaće garniture kao i galanterska roba.

9. Lonci i korpe za cvijeće.

10. Civiluci za vješanje odijela i šešira i prislanjanje štapova i klobučica.

11. Namještaji za izloge, kao što su podupirači, nosači, šipke itd. s izuzetkom obloge portala.

12. Vodovodni instalacioni materijal (ventili, slavine, fasonski predmeti itd.) i elektroinstalacioni materijal, kao što su neobloče ili izolovane bakrene žice, kablovi, pritege itd.

13. Okovi i drugi dijelovi na prozora, na vratima i prozorima, dalje pred-

meti od čistog nikla i niklom platirani čelični plehovi ili aluminijura, i to:

Svi predmeti za domazlik, za kuvanje i trpezu, uračunavajući ovamo i posudje, jedila i kade, naročito kujundžiske (Gürtlerware) izrade, izuzimajući električne aparate za kuvanje.

Svi ovi predmeti imaju se do 1. septembra ove godine predati c. i. k. stanici za prikupljanje metala u Beogradu ili po okružnim gradovima. Prodaja drugome kome kao i prerada tih predmeta zabranjena je.

Neće se uzimati, te se zato i ne trebaju predavati predmeti:

1. koji su samo pomesingani, pobakovani ili poniklovi;

2. koji su bakrom ili bakrenom leguron samu prevučeni i

3. koji su od bakra ili bakrene legure, pa su rukom kovani, gravirani, cizeljni, giloširani, nadjani ili tauširani.

C. i k. vojna glavna gubernija.

NAREDBA OD 16. JUNA 1917.

O dužnosti prijave i isplate odredbi ugovora.

Na osnovu najvišom vrhovnog zapovješća datog mi ovlašćenja Njegovog c. i k. Apoštolskog Veličanstva za sve oblasti Srbije, koje se nalaze pod austro-ugarskom vojnom upravom, maredjuje se:

§ 1.

Dužnost prijave.

Isplata određenih dugova mora se prijaviti vojnoj glavnoj guberniji prema odredbi ove naredbe.

§ 2.

Lica, obvezana na prijavu.

Prijavu je dužan učiniti svaki dužnik, koji je stanovao u oblasti sadarne ministarstva, vrhovne komande i dvora. Ali već posle pola sata, čitava povorka morado zastati. Mi pošadi i tovarni konji, počesmo ih obilaziti uzanom stazom, koja je ostala slobodna, između zaglavljene kola i automobila, i bučnog Drima. Na samom zavjetku, gde se sa druma penje na veliki zlatni most, koji vodi preko Crnog Drima, beše jedan automobil, gotovo ukopan u blato. Viđelo se odmah, da se taj odatle neće moreći krenuti, ni skloniti. Vojnici su se mučili da ga sklone, ali njihove muke bahu uzalud.

Dužnost prijave nije isključena, ako se isplata u iznosu većem od 200 kruna otplaćuje istom povjeriocu dželatno u manjinu svotama.

§ 3.

Za prijavu obavezne isplate.

Obavezna je prijava za sve isplate, koje su veće od 200 kruna, bez oznaka na lice i mjesto stanovanja povjerioca.

§ 4.

Vrijeme i mjesto prijave.

Prijava se učinjuju učinjujući najveću dželatnost današnjeg dana.

§ 5.

Oblik i sadržina prijave.

U prijavi mora biti označeno ime (tvrtka) dužnika, koji vrši isplatu, ime (tvrtka) povjerioca, kome se isplata čini, dan isplati i isplaćena svota.

Prijava se može vojnoj glavnoj guberniji podnijeti usmeno ili poštom ili putem pismu.

Prijava se može vojnoj glavnoj guberniji podnijeti usmeno, pismeno ili poštom u početku pismu. U slučaju, kada se isplata ne može učiniti učinjujući prijavu može primijetiti okruglo zapovjedništvo onog mještajstva, u kome prijavnik živi.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . . 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . . 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dr. Života Janković
 operator
 leđ i od ženštiniti, kožnih i polnih bolesti. Prima od 2-3 po podne, Stan Takovska 17, 32121-1

Kupovine i prodaje
 Kupujem
 krewe i posteljine stvari. Tko ima da proda neka se javi u ulici Hajduk Veljkov Venac 7 ispod Akademije. 32409-2

Ko ima
 jedan ili dvoje par golubova po mogućstvu „Lepezan“ ili Kokani“ kruni ili prevrati.“ Ko ima i rad je prodati neka javi u Kralja Milana br. 34, Konditorat. 32491-2

RAFOVI
 ko ima na prodaju, potovnih očuvanih, neka se javi u radnji D. Pijade, Terazije br. 36, 32502-2

Stanovi.
 Soba nameštena
 izdaje se, sa zasebnim ulazom
 Upliti uredništvo pod znakom
 Soba 478. 32498

Stan od 1 sobe
 mobiliran i zdrav za mladi bračni par bes djece u blizini bivše vojne akademije traži se. Ponude na upravi Ista pod broj: Stan 477. 32490-4

Ovdješnja bolja porodica,
 traži stan sa tri sobe i priladnoštima u sredini varoši. Javiti se u redakciji pod sl. from „Stan 479. 32503-4

TRAŽI SE
 u blizini Saborne ulice ili gde ima tramvajske pruge stan sa namještajem od 2 do 3 odenja. Ponude pod „Sofor 480.“ 913-4

Razno.
 IZGUBLJENO
 Žena ženska tašna, na beloj boji sa zlatom - turski rad - redke spojašnosti Izgubljena je od Hlebarske ulice br. 16. najdalje do kraja Makedonske ul. Ko je nadje mol se da donese u uredništvo, gdje će dobiti pristojnu nagradu, jer je draga uspomjena. 32506-5

Predavanja.
 Ko bi mogao
 da me uči sviranju u Pliko, neka javi karton na adresu: Kralj Miliutinova 42, Beograd. 32507-7

KORESPONDENCIJA.
 IZGUBLJENO.
 Moj sin Dragoljub Radmilović, dijete od 9 godina, otisao je od kuće prekucje i do danas se nije vratio. Imam na sebi pantalonice plave, prsluk crven, crni šešir, u patikama sa čarampama. Ko ga bude našao, neka ga dovede njegovoj majci Hajduk Veljkov Vljevac br. 9. Vidi Radmilovićev. 32503-8

Aci Lesti Jovanović, Ženeva. — Molim izvještite se preko Gjurgija Živkovića, da li je živ Spaso Živković, 4. konjčki puk, 1. poziva dunavske divizije, mitraljesc odjeljenje. Po saznanju izvještite me pismom preko gospodje Šimke. Čuli smo, da je umro. Prihvate pozdrav Dimitrije Živković, Vljevac. 32407-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molim za izvještaj o mome mužu Vladimiru Bogdanoviću, komordilji 2, poziva profijant kolone dunavske divizije. Izvještite me što prije i to preko „Beogradske Novine“ jer sam u velikoj brzi. Mnogo te pozdravlja Cvetko Božanović, Vljevac. 32429-8

Stevi Ačimoviću, Ženeva. — Oiga žena Petra Trifunovića iz Obrenovača sa šestero djece mol za materijalnu pomoć, jer je u oskudici, a muž joj se nalazi u komori 4. puka, 2. poziva drinske divizije. 32427-8

Molim za izvještaj svakoga, ko bi znao štograd o mome sinu Savi Dvoroviću, 19. regimente, 1. kompanije, koji je pao u srpske zarobljeništvo i pri odstupanju srpske vojske oteran je iz Kos. Mitrovice po pričanju drugih za Itilicu. Unapred bio zahvalan Laza Dvoroviću Baranju Medj Dvor Luki Popović, k. u. k. Schlachthaus, Beograd. R. 862

Molim za izvještaj svakoga, ko bi znao štograd o mome sinu Savi Dvoroviću, 19. regimente, 1. kompanije, koji je pao u srpske zarobljeništvo i pri odstupanju srpske vojske oteran je iz Kos. Mitrovice po pričanju drugih za Itilicu. Unapred bio zahvalan Laza Dvoroviću Baranju Medj Dvor Luki Popović, k. u. k. Schlachthaus, Beograd. R. 862

Stevi Ačimoviću, Ženeva. — Oiga žena Petra Trifunovića iz Obrenovača sa šestero djece mol za materijalnu pomoć, jer je u oskudici, a muž joj se nalazi u komori 4. puka, 2. poziva drinske divizije. 32427-8

Novo! HALB WATT I G. Novo! kao i špiralne Piliforme AXIAL OSRAM od 25 do 150 Wata sve ove slijalice mogu se dobiti u Elektrotehnički radnji Nanke i Vukovića

Terasi br. 20. 32449 Beograd. RADIONICA ZA PARNO FARBARJE I ČIŠĆENJE

BEograd G. FIŠERA BEograd Knežev Spomenik Knežev Spomenik prima na bojudanje i čišćenje ženska, muška i djetja odjela. Preporučuje se p. g. trgovcima za bojudanje štova, platna, fulova itd. Cijena umjerena, izrada ukušna. 32142

OSRAM SIJALICE WOTAN Poručeno i prispijelo 20.000 kom. I to: od 100, 110, 120, 120, Volt od 5, 10, 16, 25, 32, 50 i 100 svjeća, olvorene, matrane, u boji, krškaste i okrugle, kao i za fotografiju crvene (rubine)

Novo! Nanke i Vukovića Elektrotehnički radnji Terasi br. 20. 32449 Beograd. RADIONICA ZA PARNO FARBARJE I ČIŠĆENJE

BEograd G. FIŠERA BEograd Knežev Spomenik prima na bojudanje i čišćenje ženska, muška i djetja odjela. Preporučuje se p. g. trgovcima za bojudanje štova, platna, fulova itd. Cijena umjerena, izrada ukušna. 32142

Ovlašćujte u Beograd. Novinama.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihaelova ul. 38.

10 helera
 40 helera
 Kruna 4
 10 helera

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Moj dever Radovan Gavrilo, redov rodom iz sela Jagnija, okrug beogradski, nije se nikako javio od odstupanja, zato molim društvo da raspitali za nje ga i izvesti me. Zahvalna Mara Miletić, Glavna ulica 102, Mladenovac. 32435-8

Moj brat Antonije Katačić, trgovac iz Leskovca prt polasku naše vojske pošao je početkom novembra Iz Pristine kao sprovodnik miličkih zarobljenika 1915. godine i od tada mi se nije nikako javio. Umoljavam sve prijatelje i poznanike moja brata, koji bi ma šta o njemu znali, da me izveste, za šta im u da doživotno biti blagodarna. Iako to u životu, da mi se lavi na moju adresu. Mi smo svi živi i zdravi za vse neka ne hrina. Neka se kaže i tvrdila. Pozdravlja sestra Živka Sadički sa Duškom i Dobrilem. Albanergasse broj 9, Mitrovac. A 2689

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molimo da izvještaj o našem bratu, Veđi Englezoviću, fotografu iz Leskovca. Iz Pristine kao sprovodnik miličkih zarobljenika 1915. godine i od tada mi se nije nikako javio. Umoljavam sve prijatelje i poznanike moja brata, koji bi ma šta o njemu znali, da me izveste, za šta im u da doživotno biti blagodarna. Iako to u životu, da mi se lavi na moju adresu. Mi smo svi živi i zdravi za vse neka ne hrina. Neka se kaže i tvrdila. Pozdravlja sestra Živka Sadički sa Duškom i Dobrilem. Albanergasse broj 9, Mitrovac. A 2689

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Moj muž Spaso Matović iz Pudaraca, redov 4. čete, 1. bataliona, 18. puka, 1. poziva, dunavske divizije, nije mi se do danas javio. Saznala sam, da je ranjen u horbi kod Požarevac oktobra 1915. god. Molim da izvještaj, da li je živ i gdje je. Danica S. Matović iz Pudaraca iz Mršinaca, 32479-8

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Učitivo molim za izvještaj o slijedećima: Milan S. Mijočić, rezervni kapetan 13. puka, 2. poziva timočke divizije iz Zajecara. Njegovi su svi zdravili, ali od njega nemaju nikavog izvještava; Cvjetko Petrović, učitelj, Vel. Izvor, Zajecar, 13. puka, 3. poziva, 4. bataljuna timočke divizije. Nije se došao javio. Porodica mu se nalazi u oskudici u Zajecaru. Bogoš Vučković, 1. poziva, 13. puka, 2. bataljuna timočke divizije. Porodica mu se nalazi u oskudici i ne zna ništa o njemu. Vama ostajemo vještito blagodarni. Izvještate molimo žaliti na adresu A. Barićeva, Saborna ulica br. 14, Beograd. R. 8655

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molimo da izvještaj o slijedećima: Milan S. Mijočić, rezervni kapetan 13. puka, 2. poziva timočke divizije iz Zajecara. Njegovi su svi zdravili, ali od njega nemaju nikavog izvještava; Cvjetko Petrović, učitelj, Vel. Izvor, Zajecar, 13. puka, 3. poziva, 4. bataljuna timočke divizije. Nije se došao javio. Porodica mu se nalazi u oskudici u Zajecaru. Bogoš Vučković, 1. poziva, 13. puka, 2. bataljuna timočke divizije. Porodica mu se nalazi u oskudici i ne zna ništa o njemu. Vama ostajemo vještito blagodarni. Izvještate molimo žaliti na adresu A. Barićeva, Saborna ulica br. 14, Beograd. R. 8655

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molimo vas, da nas izvještate, da li su živi ili mrtvi Dušan Popović iz Lojanica, 2. poziva, 4. pozicija baterije, takođe i Živko Đaković iz Lojanica, 5. puka, 2. poziva, 2. čete, 2. bataljuna. Blagodari unapred Anka Popović i Sofija Đaković Lojanice, okrug podravski, srež Vladimirci. R. 8657

Predsedniku opštine Javori-Cačak. U 230. broju „Beogradske Novine“ izšao je dopis iz Jakova pod naslovom: „Razbojniči“ u kome se vedi da je 62 godišnjem Vasilijevom otečeto 100 kruna. Umoljavam predsedniku, da me što prije izvještaj, da to nije, slučajno mol otac Vasa Vojnović, star 72 g. rodom iz Arilja (bij. sarač iz Cačka, inče penz. iz Beograda) za koja se ne zna gdje se nalazi, a poslednji put je viden početkom decembra 1915. god. u Požegi. (Za detalje se obrati predsedniku opštine požeške, koji je ovih dana umoljen preko oglasa po istoj stvari). U svakom slučaju odgovorite mi preko oglasa, a sve troškove će vam odmah nadoknaditi. Unapred zahvala Milica Vojnović, Življevac. 32465-8

Predsedniku opštine Javori-Cačak. U 230. broju „Beogradske Novine“ izšao je dopis iz Jakova pod naslovom: „Razbojniči“ u kome se vedi da je 62 godišnjem Vasilijevom otečeto 100 kruna. Umoljavam predsedniku, da me što prije izvještaj, da to nije, slučajno mol otac Vasa Vojnović, star 72 g. rodom iz Arilja (bij. sarač iz Cačka, inče penz. iz Beograda) za koja se ne zna gdje se nalazi, a poslednji put je viden početkom decembra 1915. god. u Požegi. (Za detalje se obrati predsedniku opštine požeške, koji je ovih dana umoljen preko oglasa po istoj stvari). U svakom slučaju odgovorite mi preko oglasa, a sve troškove će vam odmah nadoknaditi. Unapred zahvala Milica Vojnović, Življevac. 32465-8

Stevi Ačimoviću, Ženeva, — Dolje imenovani mole, da im se posađe invalidska pomoć: Petrija Tomašević iz Viljuša, srež trnavski, okrug čačanski, jer je sama ostanula pošto joj je sin Dragoljub umro kao privremeno nesposoban. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915.

Ivana Šunderić iz Premeča, srež trnavski, okrug čačanski, rezervni kapetan 11. čete granične trupe bivše u Prizrenu. Dragi brate! Tvoja sna karta dobili, koja nas te mnogo obrazovala. Mi smo svi živi i zdravi. Milovan je kod kuće. Posali tvoju fotografiju. Piši češće. Pozdrav od oca Mijoja, naške Drage, brata Milovana, sestre Natalije i Ljubiće, Ivanović, Cačak, Deak str. 23. R. 855

Stevi Ačimoviću, Ženeva, — Molimo da posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž joj bio obveznik 10. puka, 3. poziva. Akta se nalaze na rješenju kod čačanskog suda. Ružica udova Srećka Tomaševića iz Viljuša, snašnica, srež dragačevski, dječak, treći djetet. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915. R. 855

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molim da se posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž joj bio obveznik 10. puka, 3. poziva. Akta se nalaze na rješenju kod čačanskog suda. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915. R. 855

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molim da se posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž joj bio obveznik 10. puka, 3. poziva. Akta se nalaze na rješenju kod čačanskog suda. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915. R. 855

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molim da se posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž joj bio obveznik 10. puka, 3. poziva. Akta se nalaze na rješenju kod čačanskog suda. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915. R. 855

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molim da se posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž joj bio obveznik 10. puka, 3. poziva. Akta se nalaze na rješenju kod čačanskog suda. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915. R. 855

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molim da se posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž joj bio obveznik 10. puka, 3. poziva. Akta se nalaze na rješenju kod čačanskog suda. Rješenje 10. pukovske okružne komande, a drugi sin Dragoslav obveznik I. čete, 1. bataljona, X. puka, 1. poziva, po zvanju nom izvještaju umro 13/12/1915. R. 855

Jovanu Premoviću, Ženeva, — Molim da se posađe invalidska pomoć: Jovana udova Mihajla Sjenića iz Goričana, srež dragačevski, jedan djetetom. Muž